

ресурсах для производства сахарной свеклы на сельскохозяйственных предприятиях Украины на перспективу.

Сельскохозяйственные предприятия, производство сахарной свеклы, прогноз, инвестиции, эффективность.

The investment attractiveness of sugar beet production in agricultural enterprises of Ukraine is investigated. Mathematical models of demand and supply curves on sugar beet market are constructed. The need for investment resources for the sugar beet production in the Ukrainian agricultural enterprises in prospect is determined.

Agricultural enterprises, sugar beet production, forecast, investment, efficiency.

УДК 330.341.1 (477)(100)

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

В. М. Коробка, здобувач*

Обґрунтовано особливості та методи трансферу і комерціалізації інноваційної продукції в Україні та за кордоном і розкрито їх роль у забезпеченні інноваційного розвитку економіки України.

Організаційне забезпечення інноваційної діяльності, комерціалізація інновацій, інноваційний процес.

Організаційне забезпечення інноваційного процесу залежить від особливостей управління ним на сучасному етапі і нерозривно пов'язане з правовим і фінансовим забезпеченням. Разом з тим, вирішення організаційних проблем не виключає централізованого управління створення інноваційної інфраструктури з урахуванням вимог і умов поточного моменту. Багато країн використовували директивний підхід до стимулювання інноваційних процесів на національному та регіональному рівнях (при цьому регіони іноді виступали як об'єкт для експерименту). Однак такий підхід без урахування потреб ринку може мати прямо протилежний ефект. Тому надання підтримки та створення стимулів доцільно здійснювати шляхом удосконалення управління як державними, так і недержавними організаціями.

*Науковий керівник – доктор економічних наук, доцент О. Д. Витвицька

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання теорії та практики інноваційного розвитку економіки, становлення інноваційного управління та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності і трансферу технологій досліджували зарубіжні вчені Б. Санто, Б. Твісс, Р. А. Фатхуддінов, Р. Фостер, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер, О. Ю. Юданов, Ю. В. Яковець, а серед вітчизняних – Ю. М. Бажал, В. М. Геець, Г. М. Добров, М. З. Згуровський, І. І. Лукінов, Б. А. Малицький, М. І. Туган-Барановський. В аграрному секторі економіки України на пошук шляхів інноваційного розвитку галузі спрямовані роботи В. Г. Андрійчука, С. А. Володіна, О. Д. Витвицької, М. І. Кісіля, О. Г. Шпикуляка, М. Ф. Кропивко та ін.

Мета дослідження – визначити закономірності та особливості організаційного забезпечення комерціалізації інновацій для розвитку інноваційної сфери в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу. Поняття "комерціалізація технології" визначає обов'язкове комерційне використання інформації про технологію з обов'язковим отриманням вигоди. Ця вигода, здебільшого, вимірюється в конкретних грошових одиницях безпосередньо, набагато рідше – у тих же одиницях, але опосередковано, через, наприклад, збільшення ефективності іншої технології. Проте, гроші в цих розрахунках присутні завжди і є визначальним критерієм успішності процесу. Водночас, питання про суб'єкт безпосередньо використовує технологію, при комерціалізації не є першорядним, і зокрема, комерціалізацією нерідко намагається зайнятися сам автор, першоджерело нової технології (фізична особа або організація).

Визначальною особливістю передачі результатів наукових досліджень для їх освоєння є створення та розвиток комерційних форм взаємодії науки та виробництва. Аналіз досвіду провідних зарубіжних фірм показує, що ринкова інфраструктура трансферу технологій має досить складну інституційну структуру. До неї входять:

- науково-дослідні установи;
- венчурний фонд;
- фірма венчурного капіталу, що фінансує початок виробництва;
- невелике інноваційне підприємство, яке отримує основну частину прибутку (або швидко розорюється) у перші роки появи нової продукції на ринку;
- велике підприємство, яке виробляє інноваційну продукцію у великих обсягах.

За результатами аналізу таблиці можна виділити рівень компетенції та захисту національних інтересів держави, ступінь участі бізнесу та суспільства в інноваційній діяльності та комерціалізації технологій.

Успішне вирішення завдань з організації комплексної системи інфраструктурного (законодавчого, фінансового та організаційного) забезпечення створить необхідні умови для досягнення рівня інтелектуалізації виробництва, наближеного до світового, включаючи формування основ пост-індустріального суспільства. При реалізації національних проектів доцільно формувати галузеве і міжгалузеве інфраструктурне забезпечення інноваційної діяльності.

Основними сферами, які потребують реформування (включаючи реалізацію національних проектів), є:

- ефективна національна інноваційна політика та її реалізація;

Світовий досвід організаційного забезпечення комерціалізації інноваційної продукції

Аспекти організаційного забезпечення	Механізм прийняття рішень	Реалізовані в країнах
Забезпеченість науковим потенціалом	<ul style="list-style-type: none"> • наявність бізнес-структур • розвиток інноваційних структур • розвиток кластерних наукових об'єднань 	ЄС Німеччина
Об'єднання науки та виробництва	<ul style="list-style-type: none"> • Створення і розвиток холдингових компаній, які орієнтуються на потреби промисловості та ринку (створення й розвиток спін-офф-фірм, тех.нологічних фірм) 	Швеція
Підтримка державою інноваційних пропозицій	<ul style="list-style-type: none"> • віртуальні наукові інститути діючих фірм і державні наукові інститути • створення кластерної мережі для державно-приватного співробітництва • державна підтримка обміну кадрами • міжміністерська програма кластерних пропозицій – сім програм, спрямованих на вдосконалення та підвищення надійності й гнучкості інноваційної діяльності 	Голландія ЄС Німеччина Фінляндія
Оцінка високорентабельних інноваційних розробок для комерціалізації	Розробка і розвиток механізму інноваційних посе-редників між державою, нау-кою, освітою, бізнесом з орга-нізації трансферу технологій	ЄС США

- управління інноваційними системами;
- розвиток та підтримка інноваційних кластерів усередині національних інноваційних систем;
- розвиток і підтримка всіх учасників національної інноваційної системи;
- створення й підтримка розвитку інноваційних зв'язків та баз даних з метою полегшення співпраці та партнерства в національній інноваційній системі;

- створення умов для патентування в державному секторі;

- запровадження податкових стимулів для НДДКР у приватному секторі.

В Україні створено структуру, призначення якої – сприяти стимулюванню і задоволенню попиту на ОІВ. Нею стала створена у 2002 р. інтернет-біржа промислової власності (ІБПВ). Її діяльність спрямована на використання сучасних інформаційних технологій для просування науково-технічних досягнень України на світовий та вітчизняний інноваційні ринки. На сторінках ІБПВ винахідник і патентовласник мають унікальну можливість висвітлити для потенційного покупця економічні, екологічні, соціальні та інші переваги, які надає використання даного винаходу, корисної моделі,

промислового зразка. Досягнення високого рівня кооперації та інтеграції (кластерну і міжгалузеву співпрацю) випереджається реалізацією програм розвитку муніципальних утворень і територій [4].

Система інноваційного провайдингу є сучасним дослідницьким експериментним («першопроходницьким») комплексом новостворень і нововведень, який ґрунтується на засадах інноваційної філософії як основи наукознавства інноваційної діяльності; наукового інновінгу як основи цілеспрямованої продуктивної творчості; інноваційного консалтингу як основи просування інновацій на ринку; венчурного підприємництва як основи апробації інноваційних технологій і виходу на ринок наукомісткої продукції; наукоємного ринку як основи гармонізації та сумісного функціонування трьох ринкових систем: наукової, інноваційної та підприємницької [2].

Наукові містечка Росії мають створені провідними московськими вузами кафедри та підрозділи, покликані орієнтувати випускників на вирішення комплексних наукових проблем у період навчання, що дозволить скоротити термін адаптації молодих фахівців до умов реальних наукових досліджень. Цей підхід дозволяє перейти від спеціальної та економічної освіти до бізнес-освіти, спрямованої на реалізацію концепції поступового (поетапного) нарощування вартості інноваційного продукту, системної зміни ринку та суспільства. Через систему технопарків та впроваджувальних зон молоді вчені Росії не тільки розробляють нові технології, але й успішно їх продають (АФК «Система», Черноголовка) [1]. Фінансує інвестиційні (зокрема інфраструктурні) проекти, що мають загальнодержавне значення, Інвестиційний Фонд Російської Федерації, що діє на широко застосовуваних у всьому світі принципах ЧГП. На думку Президента ТПП РФ Є. Примакова, «створення інноваційних структур є не самоціллю, а засобом збільшити темпи зростання й отримати інноваційний шлях розвитку». Крім того, важливим результатом є зниження загальних виробничих витрат в інноваційних структурах на 5–7% за рахунок процесу мюціалізації (mutualization) проектів – об'єднання коштів, кадрів, маси досліджень центрів з трансферу технологій і мінімізації витрат на бюрократичні узгодження.

Активізувалася практика навчання фахівців у галузі бізнесу та технологій за кордоном. У цьому відношенні показовим є приклад державного підходу до даної проблеми в Казахстані: п'ять груп фахівців направлені для навчання в «Innovative Creative Capital Institute» (США), навчання кожного фахівця коштувало державі 200 тис. дол. Оскільки бізнес-процеси не можуть повністю збігатися в країнах з різним історичним та економічним рівнем розвитку, Казахстан інвестує кошти у створення власних наукових шкіл, у навчання, спрямоване на розвиток лідерства [5].

Важливим кроком у підготовці фахівців для інноваційного сектору економіки стало прийняття нового професійного стандарту з професії «Менеджер інноваційної діяльності в науково-технічній та виробничій сферах», затвердженого Постановою Мінпраці Росії (№ 34 від 05.03.2004 р.). Необхідність відкриття нової спеціальності в російських вузах

зумовлена зростаючим попитом на менеджерів інноваційної діяльності, щорічна потреба в яких тільки з боку Санкт-Петербурзьких промислових підприємств становить 700–1800 осіб [5]. В Україні в 2007 р. також відкрита ця спеціальність. Таким чином, ключовим принципом формування ефективного організаційного управління в інноваційній сфері має стати узгоджена концепція потреб особистості, суспільства і держави з урахуванням реалій інноваційної економіки, створення збалансованого організаційного простору, що припускає наявність розвинених соціальних структур інтегрованих у виробництво, науку та освіту, «інноваційної свідомості» суспільства, високого духовного потенціалу тощо.

Ефективність функціонування міжгалузевих холдингів, кластерів безпосередньо залежить від рівня обумовленості законодавчого та організаційного простору, що є частиною інноваційної інфраструктури, яка в Україні знаходиться на стадії розвитку, а в країнах ЄС, наприклад, існує у стадії взаємної гармонізації та інтеграції. Саме держава відповідає за створення та розвиток «інженерних мереж», пілотної інфраструктури, яка може мати різні організаційні форми: технопарки, наукові парки та інші інструменти територіального розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У перехідний до інноваційної економіки період держава зобов'язана бути лідером і активним учасником інноваційних процесів, використовувати досвід інших країн і приймати рішення, адекватні умовам і національним інтересам України. Основні завдання повинні бути спрямовані на:

- гармонізацію правових та економічних умов комерціалізації та передачі технологій;
- забезпечення моніторингу правової захищеності національних наукових розробок у разі міжнародної передачі технологій;
- удосконалення нормативно-правової бази з урахуванням національних інтересів та міжнародних норм і правил, домовленостей і договорів, угод і конвенцій;
- реалізація цих завдань може бути позиціонована як результат міжгалузевого національного проекту підвищення ефективності комерціалізації результатів наукових досліджень.

Список літератури

1. Алфимов Н. Кому управлять наукой / Н. Алфимов // РФФИ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.rfbr.ru/default.asp? doc_id=5392
2. Володін С. А. Теоретико-методологічні та організаційні засади інноваційного провайдингу на наукоємному аграрному ринку / С. А. Володін. — К. : Нічлава, 2007. – 384 с.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.udik.com.ua/>
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// \(www.ip-centr.kiev.ua\)](http://www.ip-centr.kiev.ua)
5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.heritage.org/ index/](http://www.heritage.org/index/)

Обоснованы особенности и методы трансфера и коммерциализации инновационной продукции в Украине и за рубежом и раскрыта их роль в обеспечении инновационного развития экономики Украины.

Организационное обеспечение инновационной деятельности, коммерциализация инноваций, инновационный процесс.

The peculiarities and methods of transfer and commercialization of innovative products in Ukraine and abroad highlighted their role in innovation development of economy of Ukraine.

Organizational support for innovation activities, commercialization of innovations, innovative process.

УДК 336.732 (477)

**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ СПІЛОК НА РИНКУ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ**

***В. А. Костюк, кандидат економічних наук
Ю. С. Козир, магістр***

Виявлено перспективи розвитку кредитних спілок на ринку фінансових послуг України та запропоновано напрями подальшого розвитку системи кредитної кооперації.

Кредитні спілки, кредитна кооперація, ринок фінансових послуг, небанківське фінансове посередництво, банки, кредитування.

Розвинена ринкова економіка передбачає функціонування багатьох ринків, серед яких і ринок фінансових послуг. Одним із учасників ринку фінансових послуг є ощадно-кредитні кооперативи – кредитні спілки, які є наймолодшими серед депозитних фінансових інститутів. Кредитні спілки стали тими фінансовими установами, що дають можливість отримати фінансові послуги громадянам, які мають незначні доходи та невисокий рівень життя, дрібним підприємцям, а також сільськогосподарським товаровиробникам, які не можуть жодним іншим чином задовольнити свої фінансові потреби. Тому проблема функціонування й розвитку кредитних спілок є важливою складовою фінансового механізму і набуває особливої актуальності в умовах ринкової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні дослідженням проблем діяльності кредитних спілок займається дедалі більше українських вчених, які аналізують суть і закономірності розвитку кредитної кооперації в нашій країні, розробляючи при цьому серйозні наукові дослідження. Різноманітним аспектам наукових розробок з питань функціонування кредитних спілок присвячені праці таких вітчизняних вчених, як М. Аліман, І. Бекешкіна, В. Виноградов, В. Гончаренко, С. Дзюбик, І. Драгомирецька, В. Зіновчук, С. Злупко, О. Кузьмін, В. Марочко, А. Морозов, А. Оленчик, А. Пантелеймоненко, Я. Пришляк, М. Якименко та інших. Значний внесок у дослідження проблем кредитно-

© В. А. Костюк, Ю. С. Козир, 2014